

Червоні прапорці у розвитку дитини: коли варто звернутися по допомогу?

(консультація для педагогів закладів дошкільної освіти, батьків)

Ранній вік — надзвичайно важливий період у житті дитини. Саме в цей час закладаються основи для подальшого фізичного, мовного, емоційного та соціального розвитку. Але іноді трапляється так, що розвиток дитини не відповідає віковим нормам. У таких випадках важливо вчасно помітити «червоні прапорці» — сигнали, які можуть свідчити про затримку або порушення розвитку.

 Червоні прапорці — це ознаки або симптоми, що можуть свідчити про ризики у розвитку дитини. Їх не слід ігнорувати, адже вони допомагають батькам і фахівцям вчасно звернутися по допомогу та отримати підтримку в рамках послуги раннього втручання.

Основні червоні прапорці за віковими групами

0–6 місяців:

- Не фокусується на обличчях або яскравих предметах
- Не реагує на гучні звуки
- Не посміхається до 3 місяців
- Занадто млявий або, навпаки, постійно напружений
- Не піднімає голову лежачи на животі

6–12 місяців:

- Не сидить без підтримки після 9 місяців
- Не реагує на своє ім'я
- Не лепече (не видає звуків типу «ба-ба», «ма-ма»)
- Не цікавиться іграшками
- Відсутня емоційна реакція на близьких людей

1–2 роки:

- Не ходить самостійно до 18 місяців
- Не використовує жести (показати, просити, махати)
- Немає перших слів до 16 місяців
- Уникає контакту з іншими людьми

- Не намагається повторювати звуки чи дії

2–3 роки:

- Не говорить простими фразами з 2–3 слів
- Не розуміє простих інструкцій
- Поведінка повторювана або ригідна (однакові рухи, сортування речей)
- Часті спалахи гніву без очевидних причин
- Уникає спілкування з дітьми

! Важливо реагувати вчасно. Виявлення червоних прапорців не означає автоматично, що у дитини є діагноз. Проте це сигнал до дії. Чим раніше надано підтримку — тим більші шанси на успішну адаптацію, навчання та повноцінний розвиток.

 Тож, порада батькам: якщо ви помітили у дитини хоча б один із наведених симптомів, не зволікайте. Зверніться до вашого педіатра, сімейного лікаря або фахівців ІРЦ, фахівців служби раннього втручання. Вчасна підтримка може змінити все.

 Раннє втручання — це не про діагнози. Це про шанс. Шанс допомогти дитині розвиватися, якнайкраще реалізувати свій потенціал!

Нижче наведений інформаційний буклет, який допоможе перевірити вікові показники розвитку дитини.

Коли варто звернутись до спеціаліста

Коли є один або кілька «червоних прапорців» (у будь-якій сфері) – це є ознакою **можливої** затримки в розвитку

Батьки!

Якщо у Вас є сумніви з приводу розвитку Вашої дитини, будь ласка, зверніться до Вашого сімейного лікаря, лікаря-педіатра, невропатолога поліклініки

Фахівці!

Якщо Ви провели обстеження дитини за допомогою таблиці та виявили проблеми щодо розвитку дитини, необхідно скерувати батьків за допомогою

Як перевірити розвиток Вашої дитини

Ця таблиця допоможе Вам визначити, чи є у дитини затримка розвитку. Це дає змогу Вам допомагати дитині в розвитку раніше, ніж її труднощі стануть для неї значними.

Крок 1

Знайдіть вік дитини у верхній частині таблиці

Крок 2

Прочитайте список і визначте, чи актуальні для дитини зауваження, помічені «червоним прапорцем» у колонці віку

Крок 3

Якщо дитина у віці між цифрами, позначеними у колонках (наприклад, 2 роки 5 місяців), потрібно перевірити колонку меншого віку (тобто 2 роки)

Впроваджується:

Цю публікацію було виготовлено за підтримки Уряду Німеччини через Німецький банк розвитку (KfW). Зміст даного матеріалу є виключною відповідальністю БФ «Інститут раннього втручання» та не може жодним чином сприйматися як такий, що відображає погляди Уряду Німеччини та ЮНІСЕФ

Втручаємось у проблему, щоб вона не втручалася в родинний добробут

Перевірте розвиток своєї дитини!

Таблиця для оцінки розвитку дітей до 3 років
«Червоні прапорці»

Сфера розвитку	6 – 8 місяців	9 – 11 місяців	12 – 17 місяців	18 – 23 місяці	2 роки	3 роки	«Червоний прапорець» у будь-якому віці
Соціально-емоційна сфера 	Не посміхається або кричить у відповідь на людей	Не ділиться радістю з іншими за допомогою контакту очима або виразу обличчя	Не помічає когось нового Не грає в ігри «по черзі» (наприклад, котити м'яч)	Відсутній інтерес до гри і взаємодії з іншими дітьми	Коли грається, з іграшками, прагне вдарити, впустити і кинути їх, а не використовувати (будівельний конструктор)	Не цікавиться іграми по типу «ніби», або іграми з іншими дітьми Труднощі у розумінні та зауваженні почуттів своїх та інших (щасливий, сумний)	■ Не досягнув вказаних етапів розвитку ■ Серйозне занепокоєння батьків ■ Значна втрата навичок ■ Відсутність реакції на звукові або візуальні подразники ■ Слабка взаємодія з батьками або іншими дітьми ■ Сила або тонус в руці відрізняються між правою та лівою половинами тіла ■ Рухи вільні та гнучкі (низький тонус) або ж жорсткі та напружені (високий тонус)
Відсутній чи обмежений контакт очима							
Комунікація 	Не белькоче	Не жестикулює (вказуючи, показуючи, розмахуючи) Не використовує белькотання з 2-х складів (га-га, ма-ма)	Не продукує фрази, що звучать як говір Не реагує на знайомі слова	Немає чітких слів Не розуміє короткі запитання (наприклад, «Де м'яч?»)	Знає менше ніж 50 слів Не складає слова разом («Штовхни машину») Більшість зі сказаного дитиною не зрозуміло	Мову важко зрозуміти Не використовує прості речення («Велика машина поїхала»)	
Дрібна моторика й пізнання 	Не тягнеться і не тримає (захоплює) іграшки Руки часто стиснуті, напружені	Не в змозі утримувати або випускати іграшки Не може перекладати іграшку з однієї руки в іншу	Як і раніше, більша частина харчування – рідке або пюре Не може жувати тверду їжу Не в змозі брати невеликі предмети, використовуючи вказівний і великий пальці	Не тримає олівець або не малює каракулі Не намагається скласти вежі з кубиків	Немає інтересу до навичок самообслуговування (одягання, їжа, умивання і т. д.)	Труднощі з навичками самообслуговування (наприклад, їжа, одягання і т. д.) Важко маніпулювати маленькими предметами (бісер, бусинки)	
Велика моторика 	Не повертається Не утримує голову і плечі, лежачи на животі	Не сидить без підтримки Не пересувається (по-пластунськи або на 4-х) Не тримає вагу тіла на ногах, коли дорослі підтримують	Не повзає на карачках або не пересувається на сідницях Не хоче стояти Не стоїть, тримаючись за меблі	Не намагається ходити без підтримки Не стоїть самостійно	Не може бігати Не може ходити по сходах, тримаючись Не в змозі кинути м'яч	Не бігає нормально Не може ходити по сходах Не може штовхнути ногою чи кинути м'яч Не може підскочити на двох ногах разом	

